כ"ד טבת*

א. עס איז ידוע וואס דער של"ה[1] שרייבט, אז אלע מועדי השנה — אלע באשטימטע (אויסגעטיילטע) טעג פון יאר (וי"ל — כולל די ימי הולדת און ימי ההילולא פון צדיקים שדומים לבוראם[2] וכיו"ב) — זיינען מרומז אין די פרשיות התורה וואס ווערן געלייענט (און גע־לערנט) אין די זמנים ווען אט די מועדים זיינען חל.

דערפון איז פארשטאנדיק בנוגע כ"ד טבת, דער יום ההילולא פון אלטן רבי'ן, וואס איז חל (ברוב השנים — כבשנה זו) אין דער וואך פון פ' וארא, אז עס איז דא א רמז אין פ' וארא[3] אויף „מעשיו ותורתו ועבודתו"[4] פונעם אלטן רבי'ן (וועלכע קומען לידי שלימותם ביום ההסתלקות[5]).

— איינע א געמיינזאמע נקודה וועל־כע בינדט צוזאמען דעם נאמען פון סדרה — „וארא" — וואס דער שם הסדרה ברענגט ארויס דעם תוכן פון דער גאנצער סדרה (כמדובר כמה פעמים[6]) — מיט דעם נאמען פון אלטן רבי'ן:

דער ערשטער נאמען פון אלטן רבי'ן (זיין עיקר נאמען — השם בלשון הקודש[7]) איז „שניאור", וואס דער טייטש פון „שניאור" איז: שני אור (צוויי אורות)[8]. ד.ה. דער ענין פון ליכטיקייט.

אויך „וארא", וואס מיינט איך האב זיך באווויזן — האט דעם זעלבן תוכן ווי (פעולת ה)אור: דער אויפטו פון אור איז[9] ניט צו מוסיף זיין נייע זאכן, נאר צו מאכן ליכטיק, און דערמיט צו דער־מעגלעכן אז די זאכן וואס זיינען דא (פון פריער) זאלן געזען ווערן: דער תוכן פון „וארא".

ויש לומר אז אין ווארט „וארא" איז אויך מרומז דער ענין פון „שני אור" — צוויי אורות, וואס די צוויי אורות פון אלטן רבי'ן זיינען דאך (ווי דער בעש"ט האט געזאגט[10]) דער אור פון נגלה דתורה און דער אור פון נסתר דתורה:

דער ווארט „וארא" אנטהאלט די אותיות „אור א", וועלכע זיינען מרמז אויף צוויי אורות: התחלתו די אותיות „וארא", וועלכע שטעלן צונויף דעם ווארט „אור" במפורש — כנגד דער אור פון נגלה[11]: און דער אות א', וואס איז ר"ת אור (דער „אור" שטייט בהעלם, אין

---

*) עיין בענינו — לקוטי לוי"צ — אגרות ע' רמט ואילך.

1) ר"פ וישב.

2) ב"ר פס"ז, ח. במדב"ר פ"י, ה. וש"נ.

3) ראה גם ובארוכה לקו"ש ח"ו ע' 35 ואילך. חט"ז ע' 56 ואילך. חכ"א ע' 52 ואילך.

4) ל' אדה"ז — אגה"ק בביאור לסי' זך (קמז, סע"א ואילך).

5) ראה אגה"ק שם וביאורו. שם סי' כח. סדור שער ל"ג בעומר (דש, ב־ג).

6) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. וש"נ.

7) ראה גם לקוטי לוי"צ אגרות ע' ריח.

8) ראה יש"ש גיטין פ"ד סכ"ו — הובא בשם הגדולים להחיד"א מע' גדולים סוף אות ש' (הועתק בלקו"ש ח"ו שם הערה 17).

9) ראה ס' הערכים־חב"ד ערך אור־בהירות ע' תצז־ח ובהנסמן שם.

10) לקוטי דבורים ח"א פג, א. ועוד.

11) ולהעיר גם מתוכן הפסוק: וארא . . בא־ל שד־י (נגלה) ושמי ה' לא נודעתי להם (נסתר).

אַ ר"ת), איז מרמז אויף דעם אור פון נסתר[11] דתורה.

ב. וויבאלד אז דער נאמען פון אלטן רבי'ן האט דעם באדייט פון ליכטיקייט, איז פארשטאנדיק, אז דאס איז אויך געווען פון די עילוים פון „מעשיו ותו־רתו ועבודתו" פון אלטן רבי'ן.

איז דער ביאור בזה: אויפטו עקרי פון אלטן רבי'ן איז געווען — דער גילוי פון תורת חסידות חב"ד. ובלשון נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר[12]: דער גרינדער פון חסידות חב"ד — חכמה בינה ודעת — און דער ערשטער נשיא פון חסידי חב"ד, ער האט אראפגעטראגן די ענינים פון תורת החסידות הכללית (וואס איז נתגלה געווארן דורכן בעש"ט און דעם מגיד) אין חכמה בינה דעת, אין אן אופן אז יעדערער זאל דאס קענען פאר־שטיין בשכלו.

און אזוי אויך בנוגע דעם „אור" פון נגלה דתורה — חיבור השולחן ערוך שלו — אז פון די עיקרי החידוש בזה איז געווען אין דעם וואס ער האט ארויסגעגעבן „הלכות בטעמיהן . . מילתא בטעמא"[13] דוקא, כדי אז דער וואס לערנט זיי זאל ניט נאר וויסן דעם דין ווי צו פירן זיך בפועל, נאר ער זאל אויך פארשטיין די הלכה על בוריי.

און דאס איז דער ענין פון „אור" — וואס חכמה ושכל וועלן אנגערופן „אור"[14]: דורך באנעמען אן ענין מיט שכל, מיט פארשטאנד, ווערט די זאך „ליכטיק", אפן פארן מענטשן: ווען מען פארשטייט א זאך זעט מען די זאך לאמיתתה, מען זעט וואס די זאך איז באמת.

בשעת מען גלויבט אין א זאך, אפילו ווען דאס איז באמונה אמיתית אין וועל־כער ס'איז ניט שייך קיין ספיקות, ווי־באלד אבער אז מ'האט אין דעם ניט קיין פארשטאנד — איז די זאך ניט „אפן" פאר אים: מען ווייס בוודאות אז די זאך איז אזוי, אבער די „ליכטיקייט" פון שכל טוט אויף אז מען זעט די זאך בכל פרטי', ביז אז עס קען קומען און עס קומט בפועל צו א „יחוד נפלא", אז המשכיל והשכל והמושכל ווערן איין זאך[15].

ג. און דאס איז דער אויפטו פון דעם אלטן רבי'ן אין גילוי תורת חסידות חב"ד (דעם „אור" פון נסתר דתורה):

ביז דעם זמן פון דעם אלטן רבי'ן זיינען די ענינים פון תורת החסידות גע־לערנט געווארן ע"י רובם (ככולם) אין אן אופן פון (נעמען — עכ"פ פרטי העניינים מיט) אמונה — „וצדיק באמו־נתו יחי'"[16], דורך אמונתו (התקשרותו) מיט'ן צדיק וועט עם, האט עם דער צדיק מחי' געווען (ווייל בא דעם וועמען מ'האט מחי' געווען האט גע־פעלט חיות, „אור"):

דער אלטער רבי, דורך גילוי חסידות חב"ד, איז „התחיל להאיר"[17] — די

12) סה"ש תש"א ס"ע 158 ואילך. ועד"ז בכ"מ.

13) לשון „בני הגאון המחבר ז"ל" בהקדמתם לשו"ע אדה"ז.

14) ראה בפרטיות בזה — ס' הערכים־חב"ד שם ע' תקכז ואילך. וש"נ.

15) תניא פ"ה.

16) חבקוק ב, ד. וראה לקו"ד ח"א קלא, א. קמא, ב. ועוד.

17) ראה תורת שלום ע' 171: דער רבי . . ע"ד אברהם התחיל להאיר (ל' המדרש — שמו"ר פט"ו, כו. וראה ב"ר פ"ב, ג: עד מתי יהא העולם מתנהג באפילה תבא האורה . . זה אברהם) . . רבינו התחיל להאיר.

ענינים פון תורת החסידות זיינען אנט־פלעקט געווארן צו יעדן איינעם.

און דאס זעלבע איז אויך בנוגע דעם „אור" פון נגלה דתורה — חיבור השולחן ערוך:

דער ענין פון א שולחן ערוך איז — צו וויסן הלכה למעשה. דערפאר זיינען אין דעם לכאורה[18] ניט נוגע די טעמים, די שקו"ט כו' ארום דער הלכה, נאר בלויז די מסקנא פון דער הלכה למעשה, ווי דער מענטש דארף טאן בפועל[19].

אבער וויסנדיק בלויז די הלכות פסוקות, אן זייערע טעמים, איז זייער אופן הקיום (בעיקר) נאר מיט קבלת עול: ער פאלגט דעם שו"ע און איז מקיים די מצוה ובשלימותה (ובמילא האט ער וואס א מצוה טוט אויף — צוותא[20] וחיבור כו') — אבער דאס לייכט ניט ביי אים. ביז אז דער בי' זאגט[21] (און באווארנט ע"ז את הנ"ל) בנוגע זיין שו"ע, אז עס קומט בהמשך און איז מיוסד אויף ספרו הבית יוסף.

דער אלטער רבי, דורך חיבור השו"ע אין אן אופן פון „הלכות בטעמיהן" דוקא, האט באלויכטן אויך דעם ענין פון קבלת עול[22] השולחן ערוך: אויך „שולחן ערוך" — הלכה למעשה — דארף האבן אין זיך טעמי ההלכות, כדי אז דער קיום המצוה זאל זיין אויך אין א ליכטיקן אופן, מיט הבנה והשגה.

(משיחות ש"פ וארא תשמ"א,
ש"פ תבא (ח"י אלול) תש"מ)

---

18) ראה שד"ח (כרך ט' כללי הפוסקים סט"ז, אות ח) דשייך לשון זה גם כשהמסקנא כן הוא.

19) ראה בארוכה הקדמת „בני הגאון המחבר זי"ע" לשו"ע אדה"ז.

20) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

21) הקדמת הב"י לשו"ע שלו (נדפסה בריש חלק חו"מ).

בנוגע השיטות המותר לפס"ד מספרי פס"ד מבלי ידיעת הטעמים — ראה הל' ת"ת לאדה"ז רפ"ב בקו"א. יד מלאכי כללי השו"ע (אות א'), שד"ח כללי הפוסקים (סי"ג אות א־ב). ושו"נ.

22) ע"פ המבואר בפנים תומתק האריכות בהמשך תרס"ו (ע' שכה־ו. ועד"ז בתו"ח ויקהל תרסז, ב) ע"ד „עבד פשוט" אשר „ש לו תענוג בעבודתו" אלא שהנח"ר שלו היא הנח"ר של אדונו ולא של עצמו כלל. דלכאורה: מעלתו של עבד פשוט היא בהביטול שלו מכל וכל עד ש„כאילו אינו במציאות בעולם לעצמו כלל" (תרס"ו שם ע' שי. ועד"ז בתו"ח שם תקפט, רע"א), וא"כ מהי ההוספה (כאשר מדגישים מעלת עבד פשוט) שיש לו תענוג בעבודתו? לכאורה, מצד ענין הביטול מעלתו גדולה יותר ש„אין לו שמחה ונח"ר לעצמו כלל בעבודתו" מפני ש„אין לו מקום ומציאות ומהות בפ"ע כלל" (תרס"ו שם. וראה גם שם ס"ע שיב ואילך. תו"ח שם (א־ב)).

— אלא שבביטול לחוד עדיין חסר בעבודתו ענין האור, ובכל עבודה נוגע ענין האור. ולכן גם בעבד פשוט מעלה וצ"ל המעלה שיש תענוג בעבודתו: אלא דמכיון שהוא עבד פשוט לכן התענוג בעבודתו אינו „שלו" כ"א הנח"ר דאדונו.